

CAMERA DEPUTAȚILOR

Doamnei Secretar General Silvia Claudia MIHALCEA

Stimată Doamnă Secretar General,

Urmare adreselor Dumneavoastră, nr.PLX 4 din 02.02.2018 și nr.PLX 5 din 2.02.2018, vă transmitem, alăturat, avizele Consiliului Legislativ referitoare la:

-propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.1/2011 privind educația națională și a Legii nr.263/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea creșelor;

-propunerea legislativă privind Statutul de autonomie al Ținutului Secuiesc.

În vederea facilitării analizei juridice a proiectelor, vă înaintăm, totodată, fișele actelor normative incidente reglementărilor propuse, cu toate intervențiile legislative suferite, astfel cum rezultă din evidența legislativă a Consiliului Legislativ.

Cu deosebită considerație,

PREȘEDINȚE
dr. Dragoș ILIESCU

București
Nr.57/23.02.2018

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă privind Statutul
de autonomie al Ținutului Secuiesc**

Analizând propunerea legislativă privind Statutul de autonomie al Ținutului Secuiesc, transmisă de Secretarul General al Camerei Deputaților cu adresa nr.PLX 5 din 2.02.2018,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și al art.46(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,
Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă intitulată Statutul de autonomie al Ținutului Secuiesc conține propuneri privitoare la autonomizarea județelor Covasna, Harghita și a unei părți din județul Mureș și constituirea lor ca regiune autonomă, cu personalitate juridică, în cadrul statului român.

Sunt redată limitele teritoriului care ar urma să devină Ținutul Secuiesc, pentru care este prevăzută și o organizare administrativă proprie, cu autorități publice și instituții proprii la toate nivelurile, conferirea unor competențe specifice, folosirea limbii maghiare ca limbă oficială a Ținutului Secuiesc și a simbolurilor națiunii maghiare.

Scopurile politice urmărite - exprimarea „identității sale istorice”, protecția „identității naționale maghiare”, stabilirea unei „ordini administrative” separate, pe baza „condițiilor geografice, economice, sociale și culturale” specifice, în scopul realizării „dezideratului istoric al populației acestuia privind asigurarea autonomiei” și al ocrotirii „realizării intereselor teritoriale”, ca și revendicarea, pentru „colectivitatea majoritară autohtonă a ținutului istoric” a dreptului de a dispune de „unele prerogative de ordin statal” în scopul „preluării sub propria ei

responsabilitate” a unei „părți importante a problemelor de interes public” (art.1), precum și dobândirea „personalității juridice a unei regiuni autonome în cadrul României” (art.2) - **vizează, practic, crearea unei entități statale distincte, paralelă cu statul național unitar român.**

Prin natura lor, problemele reglementate prin prezenta propunere legislativă sunt rezervate domeniului legii organice, potrivit art.73 alin.(3) lit.o) din Constituția României, republicată, întrucât privesc organizarea administrativă a teritoriului, iar potrivit art.75 alin.(1) din Constituție, prima Cameră sesizată este Camera Deputaților.

2. Menționăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

3. Semnalăm că în anii 2004 și 2005 Consiliul Legislativ a primit spre avizare de la Camera Deputaților două propuneri legislative având același obiect de reglementare cu cel al prezentei propuneri legislative, propuneri care au fost avizate negativ prin Avizele nr.405/11.03.2004, respectiv nr.1251/14.09.2005.

De asemenea, în anul 2016 Consiliul Legislativ a primit spre avizare o inițiativă legislativă cetățenească, pentru care a fost emis Avizul negativ cu nr.1288 din 13.12.2016, care a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.66 din 26 ianuarie 2017.

Menționăm că prezenta propunere legislativă are un conținut identic cu inițiativa cetățenească susmenționată.

4. **Din punct de vedere al dreptului Uniunii Europene**, se impune a se preciza că *problematica organizării administrative a teritoriului statului*, implicit a înființării unor regiuni autonome de genul celei propuse de către inițiatorii prezentului demers legislativ, nu cade sub incidența dreptului Uniunii Europene, competența de reglementare aparținând exclusiv autorităților naționale ale statelor membre.

Trebuie însă menționat că organismele europene nu promovează crearea unor entități infrastatale, de genul *regiunilor autonome, asimetrice, neuniforme* ori pur și simplu **singulare, constituite exclusiv pe criterii etnice.**

5. **Din punct de vedere al dreptului internațional**, analiza prezentei propuneri legislative se impune a fi făcută în principal **prin raportare la instrumentele juridice internaționale existente în materia drepturilor omului**, acceptate ca reglementări fundamentale și de Uniunea Europeană, în special a celor statuate la nivelul

Consiliului Europei, dintre care se detașează **Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale**, încheiată la Strasbourg la 1 februarie 1995, ratificată de România prin Legea nr.33/1995.

Această Convenție **nu conferă drepturi colective minorităților naționale**, ci are doar menirea de a garanta **fiecărei persoane aparținând unei minorități**, în principal, dreptul la egalitate în fața legii și la egala protecție a legii, interzicând orice discriminare bazată pe apartenența la o minoritate națională. Convenția stabilește că *statele se angajează să adopte, dacă este cazul, măsuri adecvate pentru a promova, în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și culturale, egalitatea deplină și efectivă între persoanele aparținând unei minorități naționale și cele aparținând majorității.*

În acest context, Convenția europeană impune obligația statelor de a promova condiții de natură să permită persoanelor aparținând minorităților naționale *să-și mențină și să-și dezvolte cultura, să-și păstreze elementele esențiale ale identității lor, respectiv religia, limba, tradițiile și patrimoniul lor cultural.* Totodată, o serie de **drepturi specifice** sunt recunoscute **fiecărei persoane** aparținând unei minorități naționale, precum *dreptul de a folosi numele și prenumele său în limba minoritară, dreptul de a învăța limba sa minoritară și de a primi o educație în această limbă, de a expune în limba sa însemne, inscripții și alte informații cu caracter privat, vizibile pentru public.*

Dincolo însă de toate aceste drepturi specifice, pe care statele semnatare ale Convenției se obligă să le promoveze prin **măsuri speciale**, se impune a se preciza că, în *contextul principiului privind egalitatea deplină și efectivă între persoanele aparținând minorității naționale și cele aparținând majorității*, potrivit aceluiași prevederi ale Convenției europene, aceste **măsuri trebuie să fie adecvate, conforme principiului proporționalității, evitându-se încălcarea drepturilor ori discriminarea celorlalte persoane.**

Sub aceste aspecte, propunerea legislativă excedează nu numai dispozițiilor Convenției europene, ci și spiritului și literei ansamblului reglementării internaționale la care România este parte, statuând o **discriminare pozitivă, în defavoarea cetățenilor majorității.**

În același sens sunt și prevederile **Cartei europene a autonomiei locale**, ale cărei dispoziții sunt transpuse în dreptul intern prin Legea nr.215/2001 privind administrația publică locală.

În accepțiunea Cartei europene, autonomia locală este un fenomen eminent de **ordin administrativ** și, în subsidiar, **unul**

financiar. *Ea trebuie să fie recunoscută în legislația internă și, pe cât posibil, în Constituție,* obligație careia i s-a dat curs prin prevederile art.120-123 din Constituția României și prin dispozițiile Legii nr.215/2001.

A se acorda drepturi speciale și sporite, de autoadministrare unor entități administrativ-teritoriale, nerecunoscute de Constituția statului, organizate exclusiv pe criterii etnice, pe baza ponderii unei minorități naționale, înseamnă a admite încălcarea principiului egalității dintre cetățenii aceluiași stat, indiferent de apartenența lor la o majoritate sau la una dintre minorități, contravenind flagrant normelor dreptului internațional în materie, dar și prevederilor constituționale.

Rezoluția nr.1334/2003 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind experiențele pozitive ale regiunilor autonome ca sursă de inspirație în rezolvarea conflictelor în Europa prevede la pct.16 că „**punerea în aplicare a unei autonomii nu trebuie să dea impresia cetățenilor că administrația locală este o afacere exclusivă a minorității**”, iar la pct.17 că „*un statut de autonomie reușit presupune dezvoltarea de relații echilibrate în cadrul statului între majoritate și minoritate și, de asemenea, între toate minoritățile naționale; orice statut de autonomie trebuie să respecte principiile de egalitate și de non-discriminare și să se fondeze pe integritatea teritorială și suveranitatea statelor*”.

Din ansamblul reglementărilor, cât și din spiritul acestor documente internaționale la care România a aderat, rezultă o serie de reguli cu valoare europeană, ce guvernează **problematika protecției minorităților naționale**, cum sunt: *egalitatea în drepturi a cetățenilor aparținând unei minorități naționale cu cei ai majorității; nediscriminarea cetățenilor aparținând majorității în raport cu cei ai unei minorități, ca de altfel, nici între diferitele minorități naționale de la nivelul statului; circumscrierea drepturilor persoanelor ce aparțin unei minorități naționale exclusiv în sfera elementelor esențiale ale păstrării identității lor - cultură, limbă, religie, tradiții; excluderea oricăror categorii de drepturi de natură colectivă ale minorităților naționale, respectarea ordinii juridice constituționale și a valorilor fundamentale ale statelor în care se regăsesc asemenea minorități naționale, inclusiv în ceea ce privește organizarea administrativ-teritorială a acestora - un atribut de suveranitate al fiecărui stat;*

promovarea conceptului de autonomie teritorială, ca fenomen predominant administrativ și nu politic, determinat de rațiuni de eficiență a organizării administrației statului, de regulă de la nivelul tuturor categoriilor de colectivități locale din cadrul unităților administrativ-teritoriale recunoscute prin ordinea juridică a statelor, și nu de considerente exclusiv de ordin etnic.

6. Din punct de vedere al dreptului intern, propunerea legislativă contravine flagrant ordinii constituționale a statului român. Astfel, ea instituie unități administrativ-teritoriale noi, **distincte de unitățile administrativ-teritoriale consacrate de Constituție**, atât prin modul de organizare, cât și prin prerogativele speciale care se doresc a fi atribuite autorităților publice constituite în cadrul acestora.

Semnalăm că proiectul nu ține seama de dispozițiile din chiar debutul Legii fundamentale a statului, potrivit cărora România este **stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil** (art.1 alin.(1)).

Reamintim că **statul unitar** constituie o singură formațiune statală, este el însuși, și numai el, subiect de drept internațional, presupune o singură ordine juridică bazată pe o unică Constituție și un singur sistem de organizare prin care se exercită cele trei puteri fundamentale, populația sa având o singură cetățenie.

Sfera de cuprindere a ordinii juridice ca și cea de exercitare a autorității organelor puterii este raportată la întreg teritoriul statului și la întreaga populație, indiferent de etnie sau naționalitate.

Legiuitorul constituant a stabilit că România este nu doar un stat unitar, ci și **indivizibil**, în sensul că el nu poate fi segmentat, nu poate face obiectul unei divizări, totale sau parțiale, cu regimuri juridice diferite.

7. În ceea ce privește suveranitatea națională, Constituția statuează în art.2 că aceasta „aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum. Niciun grup și nicio persoană nu pot exercita suveranitatea în nume propriu”.

Potrivit textului constituțional, deși suveranitatea este „națională”, titularul acesteia nu este *națiunea*, ci poporul.

De asemenea, suveranitatea este **inalienabilă**, întrucât ceea ce se transmite organelor reprezentative este doar „exercițiul” acesteia. Ea este, totodată, și **indivizibilă**, deoarece **nu poate fi fragmentată și**

distribuită „niciunui grup și niciunei persoane”. Această ultimă precizare accentuează caracterul inalienabil al suveranității, de vreme ce suveranitatea nu poate fi apropiată pentru a fi exercitată „în nume propriu”.

Or, „Supremația puterii”, exprimată prin dreptul statului român de a decide, fără niciun fel de limitare din partea altor „puteri”, în toate problemele ce țin de guvernarea statului este practic înlăturată în cea mai mare parte în ceea ce este numit „Ținutul Secuiesc”, prin competențele **speciale**, uneori exclusive, ale autorităților acestuia, precum și ale Scaunelor componente și autorităților publice locale care fac parte din acestea.

Autonomia teritorială preconizată a se acorda respectivei regiuni autonome excedează aspectul administrativ, conferindu-se veritabile **prerogative de putere publică** desprinse din suveranitatea statului, accentuându-se așadar, **componenta politică a descentralizării**, prin **cristalizarea unui nou subiect de drept** (ex: „*competențele regiunii sunt stabilite prin prezentul statut al regiunii, de lege, sau de dreptul internațional*” - **art.2 lit.a**) din propunerea legislativă).

8. Referitor la organizarea administrativ-teritorială, potrivit art.3 alin.(3) din Constituție, teritoriul statului român este organizat în comune, orașe și județe. Rezultă, deci, că acestea **sunt singurele unități administrativ-teritoriale** recunoscute de Legea fundamentală a țării. Organizarea lor nu are la bază criteriile de naționalitate, de origine etnică ori religioasă, întrucât România este, conform art.4 alin.(2) din Constituție, patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.

*Asa cum a reținut și Curtea Constituțională prin **Decizia nr.84/2014**, „acceptarea unei alte organizări administrativ-teritoriale, cu o fundamentare diferită de cea care stă la baza delimitării unităților administrativ-teritoriale expres și limitativ prevăzute de Constituție, este de natură să afecteze caracterul unitar al statului”*.

Or, determinarea geografică a acestei regiuni autonome se realizează exclusiv pe baze etnice, regrupând părți ale teritoriului de stat în care populația majoritară este formată din cetățeni români de naționalitate maghiară, respectiv județele Harghita și Covasna și parte din județul Mureș.

De altfel, norma prevăzută la **art.7** din propunerea legislativă este greșită, deoarece o unitate administrativ-teritorială nu poate lua naștere prin constituirea „Consiliului de Autoadministrare”, așa cum se prevede, raportul fiind tocmai invers. În plus, atribuțiile acestui consiliu nu pot fi stabilite „de locuitorii Ținutului”, cum se prevede în proiect, ci prin lege.

Este evident că o asemenea structură nici nu ar putea funcționa, dat fiind regimul special al regiunii, care ar însemna o vădită discriminare față de cetățenii din celelalte unități administrativ-teritoriale recunoscute de Constituție.

Potrivit propunerii legislative, dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase este înlocuit cu un drept la „identitate națională” de natură politică, simultan cu înlăturarea de pe teritoriul „Ținutului Secuiesc” a dreptului la identitate națională a populației majoritare în statul român.

În acest fel, propunerea legislativă contravine dispozițiilor constituționale ale art.6 alin.(2), privind dreptul la identitate, potrivit căroră *„Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români”*.

Mai mult, organizarea administrativ-teritorială a acestei regiuni autonome este una proprie (*Ținut, Scaune*) în cadrul **sistemului general uniform al descentralizării administrative a statului**. Sunt consacrate **instituții politico-administrative specifice**, cum sunt un „președinte”, cu o competență într-o evidentă similitudine cu Președintele României, „*Consiliul de Autoadministrare*” - un adevărat Parlament local, „*Comisia de Autoadministrare*” cu competențe similare unui Guvern, precum și „*Consiliul Scaunal*”, „*Comisia Scaunală*”, „*Președintele Scaunului*”, altele decât cele prevăzute de Constituție.

Cu privire la posibilitatea constituirii unor organe de decizie și executive ale minorităților naționale, distincte de cele ale statului, Curtea Constituțională a reținut **prin Decizia nr.84/2014** că, *„potrivit art.1 alin.(1) din Constituție, România este stat unitar, iar de esența statului unitar este existența unui ansamblu unic de instituții cu putere de decizie politică și juridică (un singur organ legiuitor, o singură autoritate executivă, o singură autoritate judecătorească).*

Crearea unor „organe proprii de decizie și executive” ale unor comunități de cetățeni români, circumstanțiate prin statutul de „minorități naționale”, adică pe criterii etnice, este de natură să determine confuzie, acreditând ideea unei autonomii de decizie și execuție a acestora, incompatibile cu conceptul de stat unitar”.

De asemenea, Curtea a statuat că „adoptarea deciziilor în privința măsurilor de asigurare a dreptului la identitate al minorităților naționale, precum și executarea acestor decizii revine tot organelor statului, iar nu unor organe paralele, proprii ale minorităților naționale”.

Prin proiect se are în vedere ca organizarea, sub aspect administrativ, a „Ținutului Secuiesc” să se facă pe **trei niveluri**: local, scaunal și regional, în timp ce, în prezent, organizarea administrativă a teritoriului României este numai pe **două niveluri** - local și județean. În aceste condiții, se creează disfuncționalități și impedimente în cooperare, atât pe plan intern, cât și în relațiile externe, deoarece în unul și același stat, declarat unitar și indivizibil prin Constituție, nu pot exista concomitent structuri administrative de aceeași natură, **toate** organizate pe două niveluri și **doar una singură** organizată pe trei niveluri.

În plus, dispozițiile **art.20 alin.(1)** din proiect limitează alegerea „consilierilor regionali” numai la votul „secret și direct”, deși, potrivit Constituției, dreptul de vot este „universal, egal, direct, secret și liber exprimat”.

Referindu-se la regiune, ținuturi și scaune, **structuri neconsacrate constituțional**, ca și la organe proprii, altele decât cele consfințite de Constituție, **propunerea legislativă depășește limitele organizării statale recunoscute de Legea fundamentală, reprezentând, așa cum am arătat, o gravă încălcare a dispozițiilor și principiilor constituționale sus-menționate.**

Precizăm că la baza oricărei organizări administrative a teritoriului, indiferent pe câte niveluri este concepută, trebuie să stea o serie de indicatori minimali, științific determinați, și cuantificabili, ierarhizați de legiuitor, pe baza cărora se constituie fiecare categorie de unități administrativ-teritoriale. Sub acest aspect, este de menționat că, în prezent, în România există astfel de indicatori, stabiliți prin Legea nr.351/2001, cu modificările și completările ulterioare, care se referă numai la rețeaua de localități, respectiv la municipii, orașe și comune și, implicit, la județe, astfel cum acestea sunt definite de Legea nr.2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României, republicată, cu modificările ulterioare.

Dacă legiuitorul român va considera necesară, oportună și posibilă crearea și a unui al treilea nivel de organizare administrativă a teritoriului, o va face expres prin revizuirea Constituției, și va trebui să aibă în vedere criteriile minimale și prioritare pe baza cărora acesta se va constitui. **Constituirea acestui nivel va privi însă, întregul teritoriu al statului, nu doar o anumită zonă**, pentru că numai astfel statul va putea funcționa potrivit principiilor constituționale, repartizând competențele în mod echitabil la fiecare nivel, inclusiv prin descentralizarea unor activități de la nivelurile superioare către unitățile de bază, cele mai apropiate de cetățeni.

9. Consacrarea, în Legea fundamentală, a unui regim de descentralizare în administrația publică este de natură să asigure autonomia locală, în cadrul căreia, autoritățile alese de colectivitățile locale (și nu numite de la centru) se pot exprima în ceea ce privește rezolvarea problemelor locale, nefiind subordonate ierarhic autorităților centrale, iar actele emise de acestea nu pot fi anulate decât de instanțele judecătorești.

Menționăm că aceste principii constituționale își găsesc aplicarea concretă prin dispozițiile Legii administrației publice locale nr.215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care, la art.3 alin.(1), precizează că autonomia locală înseamnă *dreptul și capacitatea efectivă a autorităților administrației publice locale de a soluționa și gestiona, în numele și în interesul colectivităților locale pe care le reprezintă, treburile publice, în condițiile legii.*

Precizăm însă, că existența unor colectivități teritoriale locale, în cadrul sistemului de descentralizare administrativă, nu poate aduce atingere caracterului unitar al statului român.

Pornind de la principiul autonomiei locale consacrat de Constituție, inițiatorii înțeleg și aplică în mod greșit elementele specifice acestui principiu.

Că autonomia este greșit înțeleasă și că sub pretextul acesteia se dorește existența unui teritoriu rupt de statul național, unitar și indivizibil, o denotă și intenția, expres exprimată prin proiect, de a avea **instituții și societăți comerciale proprii, camere de comerț, poliție proprie, protecție socială și asigurări sociale proprii, ca și o structură administrativă internă proprie.** Or, în cadrul statului român, asemenea posibilități **nu sunt îngăduite de Constituție.**

Autonomia poate fi **numai administrativă și financiară** și ea nu poate avea la bază criterii etnice, lingvistice sau teritoriale (regionale).

Organizarea și funcționarea, în cadrul entității propuse, a unor organe cu competențe statale paralele, contravine conceptului de stat unitar, care presupune existența unui singur centru de putere, de impulsioneare politică și guvernamentală și a unei comenzi unice care se transmite pe întreg teritoriul statului.

Prin declararea Ținutului Secuiesc ca regiune autonomă cu personalitate juridică, populația României și teritoriul acesteia n-ar mai beneficia de o singură organizare politică și juridică, un singur aparat de stat, respectiv o organizare statală unică, fiind știrbită plenitudinea suveranității sale, prin instituirea unui partaj teritorial.

De asemenea, prin proiect se dorește a fi consacrat un principiu inedit, anume cel al **autoadministrării**, într-un conținut special, de natură deosebită, ce excedează semnificațiilor juridice ale conceptului de autonomie locală fundamentat de constituentul român, principiu care operează exclusiv la nivelul unei regiuni autonome, cu statut propriu, determinată pe baze exclusiv etnice. Prin aceste prevederi ale proiectului sunt încălcate dispozițiile art.120 din Constituția României, care reglementează **principiile de bază** din administrația publică locală, potrivit cărora *„administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice”*.

10. Totodată, organizarea Ținutului Secuiesc ca regiune autonomă conduce la încălcarea și perturbarea ordinii constituționale și la imposibilitatea aplicării, pe întreg teritoriul României, a legilor și a celorlalte acte normative adoptate de Guvern.

Acest fapt este evidențiat și de dispozițiile **art.119 alin.(3)** din propunerea legislativă, potrivit cărora *„actele normative emise de către Parlamentul României și de către Guvernul României, care au reglementări valabile și în Ținutul Secuiesc, pot fi adaptate de Consiliul de Autoadministrare”*, care are *„dreptul de a solicita rediscutarea actelor normative în cauză”*.

Din formulările utilizate de proiect se degajă ideea că actele normative adoptate în condițiile Legii fundamentale nu au forța juridică necesară dacă dispozițiile acestora nu convin autorităților Regiunii autonome, fiind supuse cenzurii lor și creându-se o situație inacceptabilă pentru un stat unitar. Aceste prevederi reprezintă o încălcare gravă a principiului constituțional consacrat de art.1 alin.(5), potrivit căruia, în România respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor **este obligatorie**.

În ceea ce privește raporturile juridice neconstituționale preconizate a se stabili între Regiunea autonomă și statul român, pe același principiu **al autonomiei politice** a Ținutului Secuiesc, sunt relevante și prevederile art.123 lit.a) din proiect, conform cărora exercitarea controlului privind constituționalitatea actelor normative adoptate de autoritățile de autoadministrare ale regiunii revine Curții Constituționale, ceea ce evidențiază asimilarea Consiliului de Autoadministrare cu un veritabil **Parlament local**, abilitat să emită norme juridice cu caracter primar în teritoriul respectiv. (Cu privire la denumirea acestor acte, proiectul este și inconsecvent în utilizarea termenilor, referindu-se când la „ordonanțe”, când la „decizii”, când la „hotărâri”).

Mai mult, fără a lua în considerare atribuțiile Curții Constituționale stabilite de Constituție, proiectul încalcă și din acest punct de vedere Legea fundamentală, trasându-i acestei autorități a statului noi atribuții.

11. Depășind granițele constituționale, limba maternă în Ținutul secuiesc se dorește a avea „același statut ca și limba oficială a statului” (**art.10 alin.(1)**), care, potrivit art.13 din Constituție, este limba română.

În același sens, poate fi amintită și norma prevăzută la art.102 alin.(2) din propunerea legislativă, potrivit căreia „procesele se desfășoară în limba maternă a cetățeanului”, iar actele rezultate „se redactează în limba maternă a persoanei în cauză și în limba oficială a statului”, încalcându-se, de această dată, și principiul constituțional consacrat prin art.128 alin.(1), conform căruia *procedura judiciară se desfășoară în limba română*. Textul constituțional menționează că modalitățile de exercitare a dreptului de a se exprima în limba maternă, în fața instanțelor de judecată, inclusiv folosirea de interpreți sau traduceri, trebuie stabilite de așa natură „încât să nu împiedice buna administrare a justiției”, pe de o parte, „și să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați”, pe de altă parte. În orice caz, nu trebuie omis faptul că procedura judiciară se **desfășoară în limba română**, în sensul că judecătorul dictează și grefierul consemnează **în limba oficială a statului**, nu în limba maternă a părților din proces.

Menționăm că în temeiul autonomiei locale, Constituția asigură cetățenilor aparținând unei minorități naționale cu o pondere semnificativă într-o unitate administrativ-teritorială folosirea limbii minorității naționale respective în scris și oral în relațiile cu autoritățile administrației publice locale și cu serviciile deconcentrate. Or,

posibilitatea folosirii limbii materne este cu totul altceva decât acordarea aceluiași statut cu limba oficială a statului român.

În legătură cu folosirea limbii materne în învățământ, prevăzută la Capitolul VI din propunerea legislativă, reamintim faptul că în scopul promovării conviețuirii interetnice armonioase, prin Legea învățământului nr.84/1995, abrogată în prezent, și continuând cu normele din Legea educației naționale nr.1/2011, aflate în vigoare, statul român a creat condiții optime pentru toate minoritățile naționale, acestea având posibilitatea de a organiza colegii și facultăți cu predare în limba maternă și de a înființa instituții de învățământ superior multiculturale, administrate de persoane aparținând respectivelor minorități naționale. Ca urmare, propunerile formulate prin prezentul proiect referitoare la aceste aspecte au avut și au și în prezent o reglementare legală.

12. Totodată, prevederile proiectului sunt de natură a contraveni unor dispoziții exprese ale Constituției României ce consacră valorile fundamentale ale statului român, integrate aceluiași concept al suveranității.

Astfel, propunerea legislativă prevede la **art.11 alin.(3)** „folosirea liberă a simbolurilor națiunii maghiare”, referindu-se la „stabilirea simbolurilor Ținutului Secuiesc”. Prin aceste norme însă, se încalcă prevederile art.12 din Constituție care, reglementând simbolurile naționale, se referă la **drapelul României**, la **ziua națională a României**, la **imnul național al României** și la **stema și sigiliul statului român**, precum și reglementările cu privire la folosirea acestora.

13. Temeiul constitutional invocat de către inițiatori în **art.12**, privind crearea Consiliului de Autoadministrare a Regiunii autonome, respectiv art.117 alin.(3) din Legea fundamentală, este înțeles și aplicat în mod eronat, deoarece aceste prevederi nu se referă la autorități administrative autonome **locale**, deci la cele din unitățile administrațiv-teritoriale, ci la autorități autonome **din structura administrației publice centrale de specialitate**, deci la autorități publice **statale**.

Că este așa o constituie și faptul că legiuitorul constituant a inclus „autoritățile administrative autonome” la Secțiunea 1 a Capitolului V din Constituție, intitulată „Administrația publică **centrală** de specialitate”, fără a nominaliza care sunt aceste autorități autonome. Când este însă vorba de autorități autonome ale administrației publice locale, acestea sunt expres prevăzute în art.121 din Constituție și ele nu pot fi decât consiliile locale și primarii, care funcționează numai în comune, orașe și

subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiilor, precum și consiliile județene, care funcționează în județe.

Față de cele de mai sus, rezultă că înființarea altor autorități administrative autonome la nivel local, astfel cum se preconizează prin propunerea legislativă, excedează prevederilor constituționale.

14. Semnalăm că prevederile de la **art.22-26** din propunerea legislativă referitoare la competențele Consiliului de Autodministrare nu pot fi exercitate decât de autoritățile publice ale statului, cum este cazul exproprierilor în interes public, stabilirii hotarelor unităților administrativ – teritoriale ale regiunii și înființării de noi comune, supravegherea și controlul poliției, protecția socială și asigurările sociale ori înființarea de organe pentru asigurarea ordinii publice.

De asemenea, norma de la **art.74** excedează competențelor constituționale și legale recunoscute în prezent tuturor autorităților administrației publice locale. Avem în vedere, în mod deosebit, problemele referitoare la stabilirea denumirilor localităților, stabilirea și folosirea simbolurilor, exproprierea în interes public, retrocedarea averii comunale ș.a.

15. În ceea ce privește **Capitolul X**, intitulat „Probleme financiare”, semnalăm că normele acestuia nu sunt corelate cu dispozițiile art.138 și 139 din Constituție, deoarece:

-potrivit art.138 alin.(1) din Legea fundamentală, în România există: **bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele locale ale comunelor, orașelor și ale județelor**, și nicidecum „bugete regionale” ori „bugete scaunale”;

-conform art.139 alin.(2) din Constituție, **impozitele și taxele locale se stabilesc de consiliile locale sau județene, în limitele și în condițiile legii.**

Menționăm și faptul că niciuna din normele acestui capitol nu este corelată cu prevederile Legii nr.500/2002 privind finanțele publice și nici cu cele ale Legii nr.273/2006 privind finanțele publice locale.

Din redactarea **art.113 și 114** nici măcar nu se înțelege dacă inițiatorii au avut în vedere procente aplicate asupra categoriilor de venituri ale bugetului de stat sau doar a cotei-părți aferente județelor vizate a fi transformate într-o regiune etnică.

Totodată, semnalăm că noțiunea de „compensare bugetară” desemnează operațiunea de utilizare a unor sume plătite în plus în contul unei obligații bugetare, pentru o altă obligație, a aceluiași subiect și aceluiași buget, astfel că utilizarea acesteia în cuprinsul **art.115 și 116 este greșită și lipsită de sens.**

16. Pe aceleași coordonate ale **încălțării ordinii de drept** de către prezenta propunere legislativă, amintim și dispozițiile Legii administrației publice locale nr.215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, legea organică în materie, în special prevederile Capitolului I, Secțiunea 1, consacrat **Regimului general al autonomiei locale**. Sunt încălcate următoarele dispoziții ale acestui act normativ:

-art.2 alin.(2), conform căroră *aplicarea principiilor descentralizării, autonomiei locale, deconcentrării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit nu poate aduce atingere caracterului de stat național, unitar și indivizibil al României;*

-art.3 alin.(2), potrivit căroră *autonomia locală se exercită de consiliile locale și primari, precum și de consiliile județene ... (nu și de alte autorități administrative, precum cele prevăzute prin proiect);*

-art.4 alin.(1), conform căroră *autonomia locală este numai administrativă și financiară, fiind exercitată pe baza și în limitele prevăzute de lege, excluzându-se orice alt conținut al autonomiei - politic, etnic, religios;*

-art.20 alin.(1), potrivit căroră *doar comunele, orașele și județele sunt unități administrativ-teritoriale în care se exercită autonomia locală și în care se organizează și funcționează autorități ale administrației publice locale", nu și scaunele ori ținutul, așa cum se propune prin prezenta propunere legislativă.*

Din cele menționate mai sus, rezultă că prezenta propunere legislativă contravine, în ansamblul său, normelor și principiilor constituționale, ordinii juridice interne, legislației Uniunii Europene și dreptului internațional.

PREȘEDINTE
dr. Dragoș HĂNESCU

București

Nr. 123/23.02.2018.